

Jesus på bassengkanten

Torleif Elgvin (Haslum menighetsblad 2007)

Jerusalem juni 2004: Kommunale arbeidere med en liten gravemaskin skal reparere en lekk kloakkledning på Jerusalems laveste punkt, langt nede i Kedron-dalen. Arkeologen Eli Shukron som arbeider i nærheten kikker tilfeldigvis på når gravemaskinen avdekker to trinn av stein. Han får stoppet gravemaskinen, og uken etter begynner han og hans kollega Ronny Reich møysommelig å grave trinnene fri. Ronny's første idé blir snart bekreftet: De to trinnene hører til Siloa-bassenget fra Jesu tid. Snart tar bassenget form: 70 meter langt, med tre rektangulære rekker av stein-trinn ettersom bassenget blir dypere.

Vannet til bassenget kom ut av en tunnel, møysommelig hugget ut på 700-tallet f.Kr., profeten Jesajas tid. Men arkeologene kunne slå fast at det stilrene bassenget som nå var avdekket, ble laget rundt 50 f.Kr., og snart deretter steinlagt under kong Herodes. Det var ikke vanskelig å forestille seg bassenget med trær og beplantninger rundt, et smykke i den byggegale Herodes sitt Jerusalem, et svalende sted i en sommervarm hovedstad.

Siloa-bassenget står sentralt i ett av Jesu undere. Jesus smurte en deig av jord og spytt på øynene til en blind, og bød ham gå og vaske seg i Siloa. Mannen gikk dit og dyppet seg under, og kom seende tilbake (Johannesevangeliet 9,1-7). Plutselig var det langt lettere å forestille seg hvor og hvordan dette gikk til.

Noen kapitler tidligere i Johannes-evangeliet (5,1-15) er vi ved et annet basseng, Betesda like utenfor bymuren. Betesda-området har blitt utforsket av arkeologer gjennom de siste nitti år. Betesda sto neppe under øversteprestens tilsyn. Det ser ut som dette basseng-komplekset ikke passet helt innenfor rettroende jødedom, det hadde litt av datidens New Age-preg over seg. Noen mente at guder eller engler her kunne bringe helbredelse når kildevannet plutselig kunne bruse opp.

Også her finner vi Jesus. Midt på en sabbat helbreder han en som har vært lam i en årrekke. Noen skriftlærde synes han burde ventet til hviledagen var over siden det ikke var tale om noen akutt livsfare. Og Jesus burde heller ikke befalt han som hadde vært lam å bære baren sin hjem. Å bære tunge ting kunne også vente til neste dag. Jesus tenkte annerledes. Han brydde seg.

Vi finner altså Jesus både på Herodes sin 'beste Vestkant' og på noe som minner om en alternativ-messe. Han møter mennesker fra begge miljøer. Noen av dem glemte aldri hva som skjedde på to festdager i Jerusalem, kanskje med ett år imellom. Dét ble gjenfortalt og skrevet ned.

Arkeologene har avdekket mange elementer av Jesu samtids miljø, i Jerusalem og i Galilea. Landsbyer, hus, synagoger og tempel-rester. Andre forskere arbeider med jødiske *tekster* fra de siste 200 år før Jesus sto frem, ikke minst fra Dødehavsrullene. Tekstene nevner hverken Jesus eller hans disipler. Og signaturen hans er heller ikke risset inn på bassengkanten i Siloa. Men gjennom tekster og arkeologiske funn avdekkes Jesu samtid og det jødiske miljø han hørte til. Evangelienes beskrivelser får farge og kontur.

Arkeologer og Dødehavsruller kan hverken bevise eller motbevise at Jesus var en sann profet, Guds siste budbærer til Israel og folkeslagene rundt. Men gjennom ruiner og gamle tekster aner vi en profet som trer frem i tydelig jødiske klær. En sønn av sin tid og

en sønn av sitt folk. En som bryr seg. En som utfordrer mennesker når han nytolker gamle tekster, som ber dem se hva han gjør og følge det han sier.

www.biblicalarchaeology.org/siloam